

НЭГДҮГЭЭР ХЭСЭГ

Санамж: Нэгдүгээр хэсэг нь 56 сонгох даалгавартай нийт 80 оноотой. Даалгавар тус бүр 5 сонгох хариулттай. Тэдгээрийн зөвхөн нэг хариултыг сонгож хариултын хуудсанд будаж тэмдэглээрэй. **Хариултын хуудасны заавартай сайтар танилцаарай.** Амжилт хүсье.

- Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоно уу. /1 оноо/
Зарим хүмүүс сэтгэцийн эмнэлэгт хэвтэх, шоронд хоригдох, итгэж байсан зүйлээсээ ухарч, хатуу ширүүн дэг журамд дасан зохицох, өөрийгөө хүлээж авах дүр зургаа өөрчлөх гарцаагүй нөхцөлд ордог. Үүнийг гэдэг.
A. Дахин нийгэмшилт B. Адилсал C. Нийгэмшилт
D. Нийгэмшилтийн агент E. Нийгмийн гажуудал
- Бүтэц чиг үүргийн онолын гол төлөөлөгч Р.Мертон нийгмийн институтын чиг үүргийн хэлбэрүүдийг тодорхойлсон байдаг. Далд чиг үүрэгт хамаарах өгөгдөл аль нь вэ? /1 оноо/
A. Тухайн үйлдлийг гүйцэтгэгчээс мэдэж тооцоолсон үр дагавар
B. Тухайн үйлдэгч урьдчилан тооцоолоогүйгээр бий болсон үр дагавар
C. Үйлдэл нь зорьсныхоо эсрэг үр дагаварт хүргэх
D. Тухайн байр суурь бүхий хүн юуг хийх нь зөвшөөрөгдөж байгаа үйлдэл
E. Тухайн байр сууриас үүдэн бий болж, заавал биелүүлэх ёстой үйлдэл
- Дараах хүснэгтээс нийгмийн гажуудлын тодорхойлолт болон гажуудалд хамаарах жишээг олно уу. /2 оноо/

Хүснэгт-а		Хүснэгт-б	
1	Нийгэм болон нийгмийн бүлгийн олонх гишүүдийн хүлээн зөвшөөрсөн хүлээлтэд үл нийцэх төлөв	1	Монгол улсад 2015 онд нийт 24857 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн. Үүнээс ажилгүйчүүдийн үйлдсэн гэмт хэргийн тоо нь 12532 байв.
2	Нийгмийн хэм хэмжээ, хүлээлтэд нийцэх төлөв	2	Нийтийн зориулалттай орон сууцанд шөнийн цагаар бусад оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулсан бол 100 мянган төгрөгөөр торгоно.
3	Гажуудал бол нийгмээсээ хамаараад харьцангуй мөн чанартай	3	Сурагч Э дүрэмт хувцсаа өмсөж ирээгүй тул ангийн дарга зэмлэв.

A. a-3, b-3 B. a-2, b-2 C. a-2, b-1 D. a-1, b-3 E. a-1, b-1

- Социологич Д.Датон ядуу хүмүүс бодит хэрэгцээнээсээ бага эрүүл мэндийн үйлчилгээ авч байгааг хэд хэдэн хүчин зүйлээс хамаарч байна гэж үзсэн. Хүснэгт дэх өгөгдлийг ажиглаад орхигдсон хүчин зүйлийг гүйцээгээрэй. /1 оноо/

Д.Датон	
	Ядуусын соёл
	Нийгмийн институтын саад бэрхшээл

A. Ур чадвараар бага, даржин амьдрал B. Хувийн хичээл зүтгэл
C. Санхүүгийн боломж D. Хувийн хүчин зүйл
E. Эдийн засгийн хувьд амжилттай байдал

- Нийгмийн тэгш бус байдал, давхраажилт оршин байгаагийн учир шалтгааныг тайлбарласан “социологийн сонгодог үе”-ийн төлөөлөгчдийг сонгоно уу. /1 оноо/
A. К.Маркс, О.Райт B. К.Маркс, М.Вебер C. М.Вебер, Дункан
D. М.Вебер, О.Райт E. О.Райт, Л.Уорнер
- Судлаач О.Мөнхбатын “дунд” ангийн талаарх дүгнэлтэд үл хамаарах өгөгдлийг олно уу. /1 оноо/
A. Эмч, их дээд сургуулийн багш, төр засгийн доод албан тушаалтан багтдаг.
B. Төр засгийн дунд албан тушаалтан, хэрэгжүүлэгч агентлагийн удирдлагууд багтдаг.
C. Жижиг дунд аж ахуйн нэгжийн захирал, дунд гарын бизнесменүүд, чинээлэг малчид багтдаг.
D. Банк санхүү, томоохон аж ахуйн нэгжийн захирал, соёл, спортын элит бүлэг багтдаг.
E. Нийгмийн бүх бүлгээс төлөөлөлтэй, дийлэнх хувьд нь ажил олгогчид биш, ажилтнууд багтдаг.

7. Байр суурийн шилжих хөдөлгөөний хэлбэрүүдийг өгөгдөлтэй нь зөв харгалзуулна уу. /2 оноо/

а. Босоо чиглэлийн шилжих хөдөлгөөн	1	Эцэг эх, гэр бүлээс залгамжилсан төрөлхийн байр суурьтай нь тодорхой хувь хүний олдмол байр суурийг харьцуулахад өөрчлөгдсөн бол
	2	Эцэг эх, гэр бүлийн төрөлхийн байр суурьтай нь харьцуулалгүйгээр хувь хүний байр суурь өөрчлөгдсөн бол
б. Үе дотоодын шилжих хөдөлгөөн	3	Хувь хүний нийгэм, эдийн засгийн байр суурь өөрчлөгдвөл
с. Бүлгийн шилжих хөдөлгөөн	4	1990 онд МУ төвлөрсөн төлөвлөгөөт эдийн засгаас зах зээлийн харилцаанд шилжсэнээр төрийн татаасаар ажилладаг үйлдвэрүүд хаагдаж, олон нэхмэлчин, гуталчин, ээрмэлчин ажилгүйдлийн эгнээнд орсон.
	5	Тодорхой хувь хүнээс хамааран, түүний хичээл зүтгэл, авьяас чадвар, хөдөлмөрийн үр дүнд байр суурь нь өөрчлөгдөх

- A. a3, b2, c4 B. a2, b5, c3 C. a5, b1, c4 D. a3, b2, c1 E. a2, b3, c1

8. Дараах тоон мэдээллийг ашиглан эрэгтэйчүүдийн үйлдсэн гэмт хэргийн хувийн жинг тооцно уу. /2 оноо/

Нийгмийн байдлаар	Тоо	Нийгмийн байдлаар	Тоо
1. Ажилгүй	12532	2. Сурагч	644
3. Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч	4501	4. ТББ-ын ажилтан	465
5. Хувийн хэвшилд ажиллагч	2212	6. Тэнэмэл	190
7. Малчин	2144	8. Хоригдол	45
9. Төрийн албан хаагч	1018	10. Сургууль завсардсан	38
11. Оюутан	1053	12. Хугацаат цэргийн албан хаагч	15
Нийт			24857
Эрэгтэй	21075	Эмэгтэй	3782

- A. 0,847 B. 847,8 C. 3782 D. 84,7 E. 21075

9. Доорх өгөгдлүүдийн “үнэн”, “худал”-ыг тогтооно уу. /2 оноо/

№	Өгөгдөл	Үнэн	Худал
1	Нийгмийн өөрчлөлт нь ан агнуурын нийгмээс цэцэрлэгжүүлэх улмаар хөдөө аж ахуйн, түүнээс орчин үеийн нийгэм рүү хувьсан өөрчлөгддөг хэмээн Г.Ленский, Ж.Ленский нар үзсэн.		
2	М.Веберийн хувьд хүрээлэн буй орчинд дасан зохицох бус, харин түүнийг өөрчилдөг гэдэгт анхаарлаа хандуулдаг.		
3	М.Вебер нийгэм өөрчлөгдөхөд эдийн засгийн адил төр, арми, шашин чухал үүрэг гүйцэтгэдэг.		
4	Марксистууд гэнэтийн өөрчлөлт нь тэгш бус байдлыг өөрчилж, шударга ёсыг тогтооход чухал үүрэгтэй гэж үздэг.		

- A. 1 үнэн, 2 үнэн, 3 худал, 4 үнэн B. 1 үнэн, 2 худал, 3 үнэн, 4 үнэн
C. 1 үнэн, 2 худал, 3 үнэн, 4 худал D. 1 худал, 2 худал, 3 үнэн, 4 үнэн
E. 1 худал, 2 үнэн, 3 үнэн, 4 үнэн

10. Шинжлэх ухааны доктор, профессор С.Дуламын үзэл санаанд хамаарах ойлголтыг сонгоно уу. /1 оноо/

- A. Соёл бол янз бүрийн бэлгэ тэмдгүүдийн нэгдэл мөн.
B. Овог аймгуудын хэл, домог, шашин, урлаг зэрэг соёлын үзэгдлийг судалсан.
C. Хүн бол бэлгэдэл бүтээгч амьтан бөгөөд бэлгэдлийн ертөнцөд амьдардаг.
D. Домог, хэл, урлаг, шашин, түүх, шинжлэх ухааны ертөнц юм.
E. Хүн гэдэг амьтны адгууснаас ялгарч байгаа нэг гол шинж нь бэлгэдэл мөн.

11. Соёлыг бүрдүүлэгч элементүүдийг тохирох жишээтэй нь зөв тохируулна уу. /1 оноо/

a. Бэлгэ тэмдэг	1	Гараа эвхээд суух нь сэтгэл санаа тогтворгүй, зовнисон байгааг илтгэнэ.
	2	Хүмүүсийн харилцан үйлдэл харилцаа, түүний үр дагавар, түүнээс үүсэх зөрчилдөөнийг социологийн шинжлэх ухаан судалдаг.
b. Хэм хэмжээ	3	Монгол улсын ерөнхийлөгч нь ард түмний эв нэгдлийг илэрхийлэгч мөн.
c. Хэл	4	Малчид болжмор бөөгнөрөхөд цас ордог, галуу дуугарахад бороошдог хэмээн хэлэлцдэг.
	5	Монголчууд дээл, бүс, малгайг зөв сайхан өмссөн хүнийг уламжлал ёс жаягаа мэддэг хүн гэж үнэлдэг.

A. a3, b5, c1

B. a5, b1, c2

C. a3, b2, c4

D. a1, b3, c4

E. a5, b1, c3

12. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/

..... нь зонхилогч соёлоос бага зэргийн ялгаатай боловч түүнтэй нийцэж байдаг соёл юм.

A. Сөрөг соёл

B. Зонхилогч соёл

C. Дэд соёл

D. Олон улсын соёл

E. Улс үндэсний соёл

13. Хүснэгтийн хоосон зайд тохирох өгөгдлийг зөв тохируулна уу. /1 оноо/

Өгөгдөл: (1-Угсаатан, 2-Ястан, 3-Үндэстэн)

a	b	c
Нэг ижил нутгаас гаралгүй ч удирдагчдын нөлөөгөөр бүрэлдсэн нийтлэг бол юм.	Үндэс угсаа, хэл, аж ахуй, улс төрийн хувьд нийтлэг байхыг илэрхийлдэг ойлголт бол юм.	Үндэс угсаа, хэл, соёл, түүх, зан заншил, газар нутаг, шашин зэргээр нийтлэг нийгмийн бүлэг бол юм

A. a-2, b-1, c-3

B. a-2, b-3, c-1

C. a-1, b-3, c-2

D. a-3, b-2, c-1

E. a-1, b-2, c-3

14. Харь соёлд дасан зохицох 7 үе шат байдаг. Дараах үе шатуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу. /2 оноо/

a. С шат b. Е шат c. G шат	1	Харь хэл, орчин, хоол хүнс зэрэг шинэ зүйлсийг хүлээн авч чадахгүйгээс бухимдал үүснэ.
	2	Эргэн тойрныхоо хүмүүсийг ойлгож эхэлж, хүмүүстэй харилцаа тогтоож, аливаад уян хатан хандана.
	3	Бага багаар орчиндоо дасаж, шинэ зүйлийг хүлээн авч чаддаг болно.
	4	Шинэ соёлд дассан боловч, эргэн тойрныхоо хүмүүстэй харилцаа тогтоож чадахгүй.

A. a2, b3, c4

B. a3, b1, c2

C. a4, b1, c3

D. a2, b1, c3

E. a3, b4, c2

15. Доорх өгөгдлүүдийг соёлын түүхэн хэв маяг болон аж ахуй эрхлэлтийн шалгуурт нийцүүлэн ангилна уу. /2 оноо/

1. Нүүдэлчдийн соёл	2. Орчин үеийн соёл	3. Өрнийн соёл
4. Дорнын соёл	5. Сэргэн мандалтын соёл	6. Газар тариаланчдын соёл

a. Түүхэн хэв маяг	b. Аж ахуй эрхлэлт

A. a-2, 5 b-1, 6;

B. a-1, 6 b-2, 5;

C. a-3, 4 b- 1, 5;

D. a-1, 6 b-3, 4 ;

E. a-2, 5 b-3, 4;

16. “Хэнд ч байгалиас заяасан засаглах эрх, өөрөөр хэлбэл, хэнд ч бусдыгаа захирах төрөлх эрх гэж байхгүй” гэдэг нь хэний үзэл баримтлал вэ? /1 оноо/

A. Дж.Кэмпбелл

B. Ж.Локк

C. Э.Фромм

D. К.Оберг

E. Э.Тайлор

17. Тухайн нэрлэгдэж буй юмсын зарим гол шинж байдлыг түүнтэй холбоотой бусад шинж байдлуудаас нь салган сэтгэхүйдээ дүрслэх логик үйлдэл, аргыг юу гэж нэрлэдэг вэ? /1 оноо/
 А. Ерөнхийлөл В. Ойлголт С. Хийсвэрлэл D. Харьцуулалт E. Анализ

18. Юмс ба тэдгээрийн шинж тэмдгийн хоорондын харилцааг батлах, эсвэл үгүйсгэх байдлаар илэрхийлсэн бодомжийг юу гэж нэрлэдэг вэ? /1 оноо/
 А. Харилцаат бодомж В. Шинж тэмдгийн бодомж С. Худал бодомж
 D. Үнэн бодомж E. Байхуйн бодомж

19. Дараах ойлголтуудаас хийсвэр ойлголтыг олно уу. /1 оноо/

1. Аз жаргал	2. Санта Клаус	3. Дэвтэр
4. Төмөр зам	5. Бодол	6. Чөтгөр

- A. 2, 5 B. 3, 4 C. 2, 6 D. 1, 6 E. 1, 5

20. Хүснэгтэд буй өгүүлбэрүүдээс бодомж болж чадах өгөгдлийг сонгоно уу. /1 оноо/

1. Э.Кассирер сонгодог эдийн засгийн онолыг боловсруулсан.
2. Чи аль давхраанд хамаарах вэ?
3. Э.Кассирер бэлгэдлийн онолыг боловсруулсан.
4. Нэр хүндэд хүрэх сэн.

- A. 2, 3 B. 1, 3 C. 1, 4 D. 2, 4 E. 1, 2

21. “Төвлөрсөн төлөвлөгөөт эдийн засгийн тогтолцоо”-ны үндсэн асуудал аль нь вэ? /1 оноо/

- A. Яаж-Хэнд-Юуг B. Юуг-Яаж-Хэнд C. Хэнд-Юуг-Яаж
 D. Юуг-Хэнд-Яаж E. Яаж-Юуг-Хэнд

22. Зах зээл дээр барааны үнэ өсөхөд илрэх үзэгдэл аль нь вэ? /2 оноо/

- A. Зах зээлд эрэлтийн тоо хэмжээ буурна, нийлүүлэлтийн тоо хэмжээ буурна, хомсдол үүснэ.
 B. Зах зээлд эрэлтийн тоо хэмжээ буурна, нийлүүлэлтийн тоо хэмжээ өснө, илүүдэл үүснэ.
 C. Зах зээлд эрэлтийн тоо хэмжээ өснө, нийлүүлэлтийн тоо хэмжээ өснө, хомсдол үүснэ.
 D. Зах зээлд эрэлтийн тоо хэмжээ өснө, нийлүүлэлтийн тоо хэмжээ буурна, илүүдэл үүснэ.
 E. Зах зээлийн тэнцвэр бий болж тэнцвэрт үнэ тогтоно.

23. Дараах тоон мэдээлэл болон томьёог ашиглан МУ-ын 2024 оны эдийн засгийн өсөлтийг тооцно уу. /2 оноо/

№	Он	ДНБ (тэрбум)
1	2022	25
2	2023	30
3	2024	35
4	2025	40

$$\text{Томьёо:}$$

$$\text{ЭЗӨ} = \frac{\text{ДНБ тайлан} - \text{ДНБ суурь}}{\text{ДНБ суурь}} \times 100\%$$

- A. -5% B. -16% C. 16% D. 5% E. 0.16%

24. Эдийн засгийн онолын Меркантилизмын үзэл баримтлал аль нь вэ? /1 оноо/

- A. Улс орны баялаг зөвхөн хөдөө аж ахуй, газар тариаланд л бүтээгддэг.
 B. Улс орны баялаг гүйлгээний хүрээнд бий болдог.
 C. Ажилчны бүтээсэн хөлсний хөдөлмөрийг капиталист мөлжих замаар ашгийг бүтээдэг.
 D. Цэвэр буюу төгс өрсөлдөөн нь тогтвортой байдлын өндөр зэргийг хангана.
 E. Хүн болгоны ашиг хонжоо хайсан үйл ажиллагаа нь нийгмийн баялгийг бүтээдэг.

25. Үнэт цаас худалдан авагчдыг ердийн хүмүүс, өрсөлдөгчид, наймаачид гэсэн 3 хүрээнд хуваадаг. Тэгвэл өрсөлдөгчид хувьцааг ямар зорилгоор худалдан авдаг вэ? /1 оноо/
- Бүх төрлийн хувьцаа болон бонд, түүнийг худалдах, худалдан авах
 - Өөрсдийн хуримтлалыг ногдол ашгаар арвижуулах
 - Хувьцааг худалдах худалдан замаар ашиг олох
 - Ямар нэгэн компанийн хувьцааг худалдан авах
 - Тухайн компанийг өөрийн эрхшээлдээ оруулах

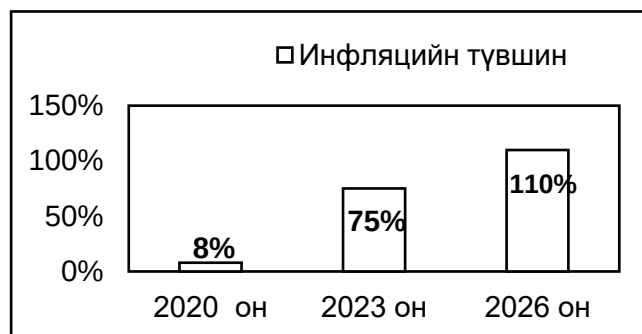
26. Гүйлгээнд байгаа мөнгөний тоо хэмжээ нэмэгдэж, эдийн засагт инфляци бий болоход Засгийн газраас ямар бодлого баримталбал зохистой вэ? /1 оноо/
- Засгийн газраас бондыг эргүүлэн татах.
 - Засгийн газраас бонд гаргаж худалдах.
 - Засгийн газраас хүүгийн бодлогод нөлөөлөх.
 - Засгийн газраас мөнгөний хатуу бодлого баримтлах.
 - Засгийн газраас мөнгөний бодлогод нөлөөлөх.

27. Эдийн засгийн дараах ойлголтуудыг агуулгатай нь зөв тохируулна уу. /2 оноо/

a. Валютын интервенц	1	Валютын ханш нь чөлөөтэй өсөж, буурах үзэгдэл
b. Валютын ревальваци	2	Төв банк өөрийн валютын нөөцөөс зардал гарган валютыг худалдан авна.
c. Валютын тогтмол ханш	3	Төв банкнаас валютын арилжааны ханшийг өсгөх
	4	Чөлөөтэй өсөж буурдаггүй валютын ханш

- A. a3, b2, c4 B. a3, b2, c1 C. a2, b1, c4 D. a2, b3, c4 E. a1, b2, c3

28. График дахь мэдээллийг ашиглан өгөгдөлд тохирох зөв дүгнэлтийг сонгоно уу. /2 оноо/

- 2020 онд мөлхөө, 2023 онд гипер, 2026 онд цогио инфляци, 2020-2026 онд инфляци өссөн.
- 2020 онд мөлхөө, 2023 онд цогио, 2026 онд гипер инфляци, 2020-2026 онд инфляци өссөн.
- 2020 онд цогио, 2023 онд мөлхөө, 2026 онд гипер инфляци, 2020-2026 онд инфляци буурсан.
- 2020 онд гипер, 2023 онд цогио, 2026 онд мөлхөө инфляци, 2020-2026 онд инфляци өссөн.
- 2020 онд гипер, 2023 онд мөлхөө, 2026 онд цогио инфляци, 2020-2026 онд инфляци буурсан.

29. Нийлүүлэлт гэж юу вэ? Зөв хариултыг сонгоно уу. /1 оноо/

- Барааны зах зээлийн үнэ, үйлдвэрлэгчийн нийлүүлж байгаа барааны тоо хэмжээний хоорондын хамаарлыг хэлнэ.
- Худалдан авагчийн хүсэл сонирхлын үндсэн дээр тодорхой үнээр худалдан авах боломжтой бараа үйлчилгээний тоо хэмжээг хэлнэ.
- Тухайн зах зээлд нийлүүлэх хүсэл эрмэлзэлтэй бөгөөд үйлдвэрлэх боломжтой бараа үйлчилгээний тоо хэмжээг хэлнэ.
- Тодорхой хэмжээний хөрөнгө оруулж, түүнийгээ арвижуулах үйл ажиллагааг хэлнэ.
- Эдийн засагт бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний үнэ ерөнхийдөө өсөж буй байдлыг хэлнэ.

30. 1989 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдрийн Монголын Ардчилсан холбооны анхны цуглаанд оролцогчдын дэвшүүлсэн уриа, лоозонд аль нь хамаарахгүй вэ? /1 оноо/
- A. Хүний эрхийг дээдэлъе B. We support Perestroika and Glasnost
C. Эрх зүйт төрийн төлөө D. Нэг намын тогтолцоо
E. Тусгай хангамж бол хахууль

31. Ардчиллын үнэт зүйлсийн тухай хүснэгтийг ажиглаад дутууг дараах хариултаас сонгоорой.

/1 оноо/

Ардчиллын үнэт зүйл	Иргэд төрийн хэрэгт оролцох нь тэдний эрх төдийгүй, иргэнийхээ хувьд хүлээж буй ёс суртахууны үүрэг юм.
	Ардчилсан нийгэм нь өөрсдийн удирдах засгаа тогтмол хугацаанд чөлөөт сонгуулиар байгуулдаг.
	

- A. Ардчилсан нийгэм бүх иргэдэд адил тэнцүү боломж олгодог онцлогтой.
B. Ардчилсан нийгэмд бүх хүн тэгш эрхтэй байх зарчим үйлчилнэ.
C. Ардчилсан нийгэмд төрийн үйл ажиллагаа нээлттэй байснаар төрийг хянах боломж олгодог.
D. Ардчилсан нийгэмд хүн бүр хуулийн хүрээнд ажиллаж, амьдрах үүрэгтэй.
E. Ардчилсан нийгэмд цөөнхийн эрх олонхын хүсэл зоригоос үл хамаарна.

32. “Олон ургалч ардчиллын онол”-ын аль хэсгийн ямар дараалалд алдаа байгааг олоорой.

/2 оноо/

Хэсэг	A	Б	В
1-р хэсэг	Нийгмийн доторх бүлэг хэсгүүд өөр хоорондоо өрсөлдөн төрийн эрхийг ээлжлэн барьдаг.	Улс төрийн нам, бүлгүүдийн үүргийг чухалчилдаг.	Төрийн засаглалыг хэрэгжүүлэхэд ард түмэн нийтээрээ оролцох эрхтэй байх.
2-р хэсэг	Төрийн бодлогыг удирдагч цөөнх тодорхойлдог.	Төр засаг нь нам бүлэглэлийн өмнө хариуцлага хүлээдэг.	Бүх хүнийг оролцуулах боломжгүй ч ардчиллын зарчмыг бодитойгоор хэрэгжүүлэх бололцоотой.

- A. 1-р хэсгийн Б; 2-р хэсгийн В B. 1-р хэсгийн А; 2-р хэсгийн Б
C. 1-р хэсгийн Б; 2-р хэсгийн А D. 1-р хэсгийн В; 2-р хэсгийн В
E. 1-р хэсгийн В; 2-р хэсгийн А

33. 2012 оны УИХ-ын сонгуулиар 76 гишүүнтэй парламент бүрдүүлэхээр болжээ. Уг сонгуулиар парламентын 48 суудлыг мандатаар, 28 суудлыг намын жагсаалтаар бүрдүүлсэн бол сонгууль ямар тогтолцоогоор явагдсан бэ? /2 оноо/

- A. Холимог тогтолцоо, 48 нь мажоритар тогтолцоо, 28 нь пропорциональ тогтолцоо
B. Холимог тогтолцоо, 28 нь мажоритар тогтолцоо, 48 нь пропорциональ тогтолцоо
C. Мажоритар тогтолцоо, 48 нь холимог тогтолцоо, 28 нь пропорциональ тогтолцоо
D. Мажоритар тогтолцоо, 28 нь холимог тогтолцоо, 48 нь мажоритар тогтолцоо
E. Мажоритар тогтолцоо, 48 нь мажоритар тогтолцоо, 28 нь пропорциональ тогтолцоо

34. Алмонд, Верба нар өөрсдийн судалгаанд тулгуурлаж улс төрийн соёлын хэв маягуудыг боловсруулжээ. “Овгийнхон” (Parochais) гэсэн хэв маягт хамаарах ухагдахууныг сонгоно уу.

/2 оноо/

- A. Улс төрийн үйл явцад бодитой оролцож байгаа эсвэл оролцоход бэлэн хүмүүс багтана.
- B. Төрийн түшмэд, хуульд идэвхгүй захирагдах боловч саналаа өгдөггүй, улс төрийн амьдралд идэвхтэй татагдан ордоггүй хүмүүс багтана.
- C. Улс төр, төр засгийн талаар тун бүрхэг төсөөлөлтэй, голдуу бичиг үсэг мэдэхгүй, эсвэл улс төрийг огт тоож үздэггүй хүмүүс багтана.
- D. Улс төрийн амьдралын талаар мэдээлэлтэй байж, улс төрийн системд шаардлага тавьж түүнийхээ биелэлтээс хамааран эрх баригчдад дэмжлэг үзүүлэх эсэхээ шийдэж байдаг.
- E. Сонгуульд санал өгөх, нийгэм, улс төрийн амьдралд оролцох, албан тушаалтантай харилцана.

35. Арьсны өнгө, нас хүйс, үндэс угсаа, нийгмийн байдлаар нь ялгаварлахгүйгээр хүний эрх, эрх чөлөөг дээдлэх нь иргэний нийгмийг төлөвшүүлэх төрийн бодлогын аль хүрээнд хамаарах вэ?

/1 оноо/

- A. Эдийн засгийн хүрээ
- B. Нийгмийн хүрээ
- C. Оюун санааны хүрээ
- D. Улс төрийн хүрээ
- E. Эрх зүйн хүрээ

36. Улс төрийн засаглалын хүн амын нөөцөд хамаарах өгөгдлийг сонгоно уу. /2 оноо/

- A. Засаглалд ач холбогдол бүхий мэдлэг мэдээлэл, тэдгээрийг олж авах, түгээх арга хэрэгслүүдийн нийлбэр цогц юм.
- B. Үйлдвэрлэл, хэрэглээнд шаардлагатай материаллаг үнэт зүйл, мөнгө санхүү, техник технологи, газар нутаг, ашигт малтмал зэрэг нөөц орно.
- C. Арми, цагдаа, аюулгүйн алба, шүүх, прокурор зэрэг нь хүчний байгууллагын үндсэн цөм болно.
- D. Улс төрийн бодлого хэрэгжүүлэх явцад засаглагч өөрийг нь дэмжинэ хэмээн тооцож найдаж байдаг нийгмийн бүлэг, давхраа юм.
- E. Хүн бол засаглалын нөөц төдийгүй бас засаглалын субъект, объект мөн.

37. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоно уу. /1 оноо/

Сонирхлын бүлэг нь явцуу олон шаардлагыг цэгцлэн, нэгтгэн боловсруулах бөгөөд үүнийг гэдэг.

- A. Агрегаци
- B. Интеграци
- C. Артикуляци
- D. Төр
- E. Эвсэл холбоо

38. Дараах улс орнуудын сонирхлын бүлэг, парламент хоорондын харилцааг зөв харгалзуулна уу.

/2 оноо/

а. Их Британи	1	Сонирхлын бүлэг нь ихэвчлэн бизнесийн сонирхол дээр түшиглэдэг.
	2	Сонирхлын бүлгүүд нь гүйцэтгэх засаглалтай холбогддогийнхоо хувьд яамдын сайдууд болон иргэний төлөөлөгч нартай харилцдаг.
б. АНУ	3	Сонирхлын бүлгээс мэргэжлийн хувьд заавар зөвлөгөө авч болохыг зөвшөөрдөг.
	4	Сонирхлын бүлгүүд нь мужийн засаг захиргаатай зөвшилцөлд хүрч чадахгүй байгаа нөхцөлд уг асуудлаа улсын хэмжээнд тавьж хуулиар шийдвэрлүүлдэг.

- A. a1, b3
- B. a2, b4
- C. a1, b2
- D. a3, b4
- E. a2, b3

39. Хүний эрхэм чанар гэсэн ойлголтод хамаарах өгөгдлийг олоорой. /1 оноо/

- A. Төр заавал хүний эрхийг хангах, хамгаалах, хүндэтгэх, ахиц дэвшил гаргах ёстой.
- B. Хүн бүр хаана, хэн болон төрж, хэрхэн амьдарч байгаагаас үл хамааран эрх тэгш байна.
- C. Хүний нэр төр, алдар хүнд, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэх.
- D. Хүн бүр хүмүүн болохынхоо хувьд адил үнэ цэнтэй, тодорхой үндсэн эрх, эрх чөлөөг эдэлдэг.
- E. Эрүүгийн хариуцлага нь хүний нэр төр, алдар хүндийг гутаан доромжлох шинжгүй байх.

40. Өгөгдлийг зөв харгалзуулна уу. /2 оноо/

а. Дүүргийн шүүх	1	Хяналтын шатны шүүх
б. Аймгийн шүүх	2	Захиргааны хэргийн шүүх
в. Улсын дээд шүүх	3	Давж заалдах шатны шүүх
	4	Анхан шатны шүүх

A. a4b1c3

B. a3b1c2

C. a4b3c1

D. a2b1c4

E. a3b2c1

41. Иргэн Б оршин суугаа газрынхаа ойролцоо хүүхэд, залуучууд, хөгшдийн амралт, тав тухтай орчин бий болгох зорилгоор харьяа дүүргийнхээ албан тушаалтанд хандахаар шийдсэн. Энэ тохиолдолд иргэн Б захиргааны байгууллагатай ямар хэлбэрээр харилцах вэ? /1 оноо/

A. Өргөдөл гаргана

B. Хүсэлт гаргана

C. Гомдол гаргана

D. Захиргааны шүүхэд хандана

E. Нэхэмжлэл гаргана

42. Газрын тухай асуудлаар иргэд захиргааны хэргийн давж заалдах шатны шүүхэд ханджээ. Давж заалдах шатны шүүх хэргийг хэд хоногийн дотор хэрхэн хянах вэ? /2 оноо/

A. 14 хоногийн дотор дээд шатны захиргааны байгууллагаар дамжуулан гомдол гаргана.

B. Давж заалдах шатны шүүх гомдлыг 14 хоногийн дотор хянаж шийдвэр гаргана.

C. Давж заалдах шатны шүүх хэргийг бүхэлд нь хянаж 30 хоногийн дотор тогтоол гаргана.

D. 30 хоногийн дотор дээд шатны захиргааны байгууллагаар дамжуулан нэхэмжлэл гаргана.

E. Давж заалдах шатны шүүх нь хэргийг 30 хоногийн дотор хянаж магадлал гаргана.

43. А нь найз Б-ээс “Чи надад унадаг дугуйгаа 1 сарын хугацаатай хэрэглүүлээч, би хөлсөнд нь 50000 төгрөг өгье” гэж асуухад Б зөвшөөрчээ. Энэ тохиолдол дахь иргэний эрх зүйн харилцааны агуулгад үл хамаарах өгөгдлийг сонгоно уу. /2 оноо/

A. Б нь дугуйгаа хэрэглүүлэх санал тавих

B. Б нь мөнгийг А-аас шаардах

C. Б нь дугуйгаа А-ийн ашиглалтад шилжүүлэх

D. А нь дугуйгаа шилжүүлж өгөхийг шаардах

E. А нь хөлс болох 50000 төгрөг төлөх

44. Мөнгөөр нөхөн төлөхийг шаардах эрх нь гэм хорыг арилгах аль арга замд хамаарах вэ? /1 оноо/

A. Сэтгэл санаанд

B. Эд хөрөнгөд

C. Эрүүл мэндэд

D. Амь насанд

E. Хор уршигт

45. Иргэд 16 наснаас хөдөлмөрийн гэрээний нэг талаар оролцдог. Тэгвэл эцэг эхийн зөвшөөрлөөр хөдөлмөрийн гэрээ байгуулах нас хэд вэ? /1 оноо/

A. 12 нас

B. 14 нас

C. 15 нас

D. 18 нас

E. 13 нас

46. Даатгуулагч Б нь 55 настай, тэрээр тэтгэврийн нэмэгдэл олгох үндэслэлээр 15%-ийн нэмэгдэл авахаар болжээ. Б нь нийт хэдэн жил тэтгэврийн даатгалын шимтгэл төлсөн бэ? /1 оноо/

A. 15

B. 10

C. 20

D. 30

E. 25

47. Жирэмсэн болон амаржсаны тэтгэмжийг ямар нөхцөлд олгох вэ? /2 оноо/

A. Даатгуулагч нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 3 болон түүнээс дээш сарын хугацаагаар төлсөн нөхцөлд олгоно.

B. Даатгуулагч нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 12 сар, түүний сүүлийн 6 сард нь тасралтгүй төлсөн нөхцөлд олгоно.

C. Даатгуулагч нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 36 сараас доошгүй хугацаагаар төлсөн нөхцөлд олгоно.

D. Даатгуулагч нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 24 сараас доошгүй хугацаанд, сүүлийн 9 сард нь тасралтгүй төлсөн нөхцөлд олгоно.

E. Засгийн газрын тогтоосон хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний 75 хувиас багагүй нөхцөлд олгоно.

48. “Бага улс” хэмээх ойлголтод ул хамаарах өгөгдлийг олоорой. /2 оноо/

Хэсэг	А	Б	В
1-р хэсэг	Өөрийн улсын аюулгүй байдлыг төдийгүй хөрш холбоотон улсууд, бүс нутгийн байдлыг хангадаг.	Олон улсын харилцаанд нөлөө багатай.	Гадаад бодлогын хүчин чадал бага ч дэлхий улсуудын 2/3 нь энэ ангилалд багтдаг.
2-р хэсэг	Өөрийн тусгаар тогтнол, газар нутгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах арга хэрэгсэлтэй.	Бүс нутагтаа баттай нөлөөлдөг, тогтвортой эдийн засгийн хөгжилтэй улсууд байдаг.	Эдийн засгийн хөгжил буурай, эдийн засаг нь түүхий эд, гадаадын хөрөнгө оруулалт, зээл тусламжаас ихээхэн хамааралтай.

- A. 1-р хэсгийн Б; 2-р хэсгийн А
C. 1-р хэсгийн А; 2-р хэсгийн Б
E. 1-р хэсгийн А; 2-р хэсгийн В

- B. 1-р хэсгийн В; 2-р хэсгийн А
D. 1-р хэсгийн Б; 2-р хэсгийн В

49. Монгол улс хоёр хөрштэйгөө харилцах зарчимд хамаарахгүй өгөгдөл аль нь вэ? /1 оноо/

- A. Сайн хөршийн B. Хүмүүнлэгийн C. Хамтын ажиллагааны
D. Олон тулгуурт E. Найрсаг

50. Монгол улс Хятад улстай харилцах харилцааны тулгуур баримт бичгүүдийг зөв тохируулна уу. /2 оноо/

a. 1994 он	1	Стратегийн түншлэлийн дунд хугацааны хөтөлбөрөө баталсан.
b. 2011 он	2	Иж бүрэн стратегийн түншлэлийн харилцаа тогтоосон.
c. 2013 он	3	Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай гэрээ байгуулсан.
	4	Стратегийн түншлэлийн харилцаа тогтоосон.

- A. a3b4c1 B. a2b4c1 C. a3b1c4 D. a1b4c3 E. a2b3c4

51. Олон улсын төрийн бус байгууллагын үндсэн шинжид ул хамаарах өгөгдлийг сонгоно уу. /1 оноо/

1. Тодорхой чиглэл, хүрээнд зорилго тавьж хэрэгжүүлдэг.
2. Гишүүн улс орнуудын эрх ашгийг хамгаалдаг.
3. Улс орнуудын асуудалд анхаардаг.
4. Сайн дурын шинжтэй, иргэний нийгмийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг.

- A. 2, 4 B. 1, 4 C. 1, 3 D. 3, 4 E. 2, 3

52. Дараах ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь зөв харгалзуулна уу. /2 оноо/

a. Либерал онол	1	ОУХ-ны үндсэн тоглогч бүрэн эрхт улс дангаар биш түүнээс гадна ОУБ, томоохон компаниуд, үндэсний болон бусад нийгэмлэг, хувь хүмүүс ОУХ-нд оролцож байдаг.
b. Марксист онол	2	ОУХ-ны үндсэн тоглогчид нь нийгмийн ангиуд байдаг.
c. Неореалист онол	3	ОУХ-ны бүрэн эрхт субъектүүд нь бүрэн эрхт улс, үндэстэн дамнасан корпорацууд, ЗГ-ын бус байгууллагууд, хувь хүмүүс байдаг.
	4	ОУХ-ны тоглогчид нь бүрэн эрхт улс, тэдгээрийн холбоо, эвсэл байна.

- A. a1b4c2 B. a1b2c4 C. a3b2c4 D. a2b1c3 E. a3b1c2

53. Монгол улс ба АНУ-ын харилцааны тухай өгүүлэхдээ хамаарахгүй зүйл оруулсан бол аль нь вэ? /1 оноо/
 А. Монголын 350 гаруй залуус дэлхийд алдартай Фулбрайтын тэтгэлэгт хөтөлбөрт хамрагдсан.
 В. Таван толгойн цэргийн бэлтгэлийн баазад “Хааны эрэлд” цэргийн хамтарсан сургуулилалт хэрэгжүүлсэн.
 С. 1987 онд АНУ-ын Элчин сайдын яам Улаанбаатар хотод байгуулагдсан.
 D. 2001 оноос хоёр орон батлан хамгаалах салбарт хамтран ажиллах болсон.
 E. Энхтайвны корпусын анхны сайн дурын ажилтнууд монгол хүүхэд, залуусыг англи хэл сурахад чухал дэмжлэг үзүүлсэн.
54. Монгол улс гуравдагч хөршийн бодлогын хүрээнд 2018 оны байдлаар Япон, Энэтхэг, БНСУ, АНУ, Канад, Турк, Герман, Австрали зэрэг улсуудтай түншлэлийн харилцаа тогтоосон. Эдгээр улсуудаас стратегийн түншлэл болон өргөн хүрээтэй түншлэлийн харилцаа тогтоосон улсуудыг сонгоно уу. /2 оноо/
 А. Стратегийн түншлэл- Япон, Турк; Өргөн хүрээтэй түншлэл- БНСУ, Австрали
 В. Стратегийн түншлэл- Энэтхэг, Япон; Өргөн хүрээтэй түншлэл- Австрали, Канад
 С. Стратегийн түншлэл- Энэтхэг, БНСУ; Өргөн хүрээтэй түншлэл- Япон, АНУ, Герман
 D. Стратегийн түншлэл- Австрали, Япон; Өргөн хүрээтэй түншлэл- Энэтхэг, Турк
 E. Стратегийн түншлэл- Канад, Япон; Өргөн хүрээтэй түншлэл- Австрали, Герман
55. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоно уу. /1 оноо/
 гэдэг бол улсуудын харилцааг бэхжүүлэх, нийгэм, соёлын хамтын ажиллагааг бататгах буюу үндэсний эрх ашгаа хөхиүлэн дэмжих зорилгоор үзэл санаа, үнэт зүйл, уламжлал, соёлын бусад талуудын солилцоон дээр үндэслэдэг юм.
 А. Цахим дипломат ажиллагаа В. Эдийн засгийн дипломат ажиллагаа
 С. Хүмүүнлэгийн дипломат ажиллагаа D. Соёлын дипломат ажиллагаа
 E. Улс төрийн дипломат ажиллагаа
56. Зөөлөн хүчний бодлогыг оновчтой хэрэгжүүлэх зорилгоор МУ-ын ЗГ-ын 2016 оны 2 дугаар тогтоолд МУ-ыг гадаадад сурталчлах хөтөлбөрт тэргүүн ээлжид доорх чиглэлийг тодорхойлсон байдаг. Үүнд хамааралгүй өгөгдлийг сонгоно уу. /2 оноо/
 1. Түүх, соёл, урлаг
 2. Аялал жуулчлал
 3. Монгол хэлний наадам
 4. Үндэсний брэнд бараа, бүтээгдэхүүн үйлчилгээ
 5. Цагаан сарын баяр, түүний суртал ухуулга
 6. Спорт, олон улсын арга хэмжээ
- А. 1, 4 В. 3, 6 С. 4, 6 D. 1, 5 E. 3, 5

ХОЁРДУГААР ХЭСЭГ

Санамж: Хоёрдугаар хэсэг нь 4 даалгавартай нийт 20 оноотой. Хариултын хуудасны заавартай сайтар танилцаарай.

2.1. Дараах онол болон сэтгэгчдийн үзэл санааг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу. /5 оноо/

a. Бүтэц чиг үүргийн онол	1	Нийгэм, эдийн засгийн индексийн аргачлал нь ажил мэргэжлийн нэр хүндийн зэрэглэлийг тухайн хүний боловсрол, орлогын хэмжээгээр тодорхойлдог.
	2	Өмчөөс гадна эрх мэдлийн ялгарлыг чухалчилдаг. Төр нь ноёрхогч ангийн эрх ашгийг хэрэгжүүлж байдаг.
b. Зөрчилдөөний онол	3	Тухайн нийгэмд зонхилж байгаа үнэлэмжийн дагуу хүмүүс бусад хүмүүсээрээ үнэлэгдэж, зэрэглэгдэж байдаг.
c. Дункан	4	Ангийн ялгааг авч үзэхдээ өмчөөс гадна орлого, эрхэлж буй ажил мэргэжил гэсэн эдийн засгийн бусад хүчин зүйлсийг чухалчилж үздэг.
d. Т.Парсонс	5	Ангийн ялгаа нь ашиг сонирхлын ялгаа, улмаар зөрчилд хүргэдэг гэсэн санаанд тулгуурладаг ч ангийн ялгарлыг өмчийн гэхээсээ эрх мэдлийн ялгаатай түлхүү холбон үздэг.
e. М.Вебер	6	Хөдөлмөрийн хуваарь нийгмийн зохион байгуулалтын үндэс болохын зэрэгцээ тэгш бус байдалд хүргэх үндсэн шалтгаан гэж үздэг.
	7	Үйлдвэрлэлийн хэрэгсэлтэй харилцах харилцааны ялгарлыг үйлдвэрлэлийн харилцаан дахь хянах эрх мэдлийн үзэл санаагаар баяжуулан судалсан.

2.2. Гадаад худалдаа, түүний тухай ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй зөв харгалзуулна уу. /5 оноо/

a. Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт	1	Гадаадын өрсөлдөөнийг дааж чадахааргүй, хөл дээрээ босож байгаа эдийн засгийн шинэхэн салбаруудыг хамгаалахад хэрэгтэй.
b. Протекционист бодлого	2	Барааг экспортолсноор дотоодод тухайн барааны хомсдол үүсэж улмаар хэрэглэгчид хохирч болно.
	3	Улс орнуудын хооронд бараа, үйлчилгээ шилжих хөдөлгөөнийг хэлнэ.
c. Чөлөөт худалдааны бодлого	4	Гадаад худалдаанд төр оролцох ёсгүй, улс орны үйлдвэрлэгчдийн хоорондын өрсөлдөөнийг тэтгэдэг гэж үздэг.
d. Экспортын сөрөг тал	5	Бүтээгдэхүүн экспортлохын оронд гадаадад үйлдвэрийн газар байгуулах эсвэл худалдан авч болно.
e. Олон улсын худалдаа	6	Гадаадын компанийг хянах зорилгоор бус харин үнэт цааснаас ногдол ашиг болон үнэт цаасны ханшны өсөлтөөс орлого олохын тулд хийдэг.
	7	Импорт нэмэгдсэнээр дотоодын зах зээлд түүнтэй ижил төрлийн бараа үйлдвэрлэж байгаа эх орны үйлдвэрлэгчид хохирдог.

2.3. Д.Истоны улс төрийн системийн загварын бүрдэл хэсгүүдийг тохирох өгөгдөлтэй нь зөв харгалзуулна уу. /5 оноо/

a. Шаардлага	1	Төрийн бодлого шийдвэрт хэрхэн хандаж буйн илэрхийлэл, тогтворгүй байдлыг арилгах гол механизм
	2	Замын хөдөлгөөний дүрмийг сахих, төрийн дууллыг өглөө бүр хичээл эхлэхийн өмнө хүндэтгэлтэйгээр дуулах
b. Бодит дэмжлэг	3	Үе тэнгийн дээрэлхэлтийг зогсоох тухай өсвөр насныхны уриалга, жагсаал цуглаан
c. Шийдвэр	4	Хувийн эрх ашгийн төлөө бус иргэдийн эрх ашгийг илэрхийлэх зорилго бүхий сайн дурын нэгдэл
d. Эргэх холбоо	5	Зөрчлийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх хүрээнд цагдаагийн байгууллага тусгай ажиллагааг зохион байгуулав.
e. Үйлдэл	6	Сургуулийн орчинд сурагч бусад сурагчийг дарамталж зүй бусаар харьцвал сургуулийн нийгмийн ажилтан багшийг 10 нэгж, сургуулийг 100 нэгжээр торгоно.
	7	2024 оны УИХ-ын сонгуулийн ирц өмнөх сонгуулиас эрс нэмэгджээ.

2.4. Хүний эрхийг хамгаалах Олон улсын болон Үндэсний механизмын тулгуур ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу. /5 оноо/

a. Хүний эрхийг хамгаалах олон улсын тогтолцоо	1	Үндэсний хууль тогтоомж, олон улсын болон бүс нутгийн гэрээ, конвенцоор баталгаажуулсан хүний эрхийг төрөөс хэрэгжүүлэх эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн үүрэг биелэгдээгүй байхыг хэлнэ.
	2	Хүн бүрд аливаа эрх мэдлийн зүгээс нөлөөлөх ёсгүй. Өөрийн автономи эрх байдаг.
b. Хүний эрхийг хамгаалах гэрээнд үндэслэгдсэн байгууллага	3	НҮБ-ын Хүний эрхийн байгууллагуудыг дүрмийн үндсэн дээр байгуулагдсан, хүний эрхийг хамгаалах гэрээнд үндэслэн байгуулагдсан байгууллагууд гэж хоёр төрөлд хуваан үздэг.
c. Протокол	4	Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан баримт бичиг
d. Хүний эрхийн зөрчил	5	Хоёр болон түүнээс дээш улс хуульчлан дагаж мөрдөхөөр баталсан хүний эрхийн гэрээ
e. Хүний эрхийн үзэл баримтлалын шинж	6	НҮБ-ын олон улсын шүүх, Хүний эрхийн хороо, Хүүхдийн эрхийн хороо, Арьс өнгөөр ялгаварлан гадуурхалтыг устгах хороо гэх мэт
	7	Ерөнхий Ассамблей, Хүний эрхийн комисс, Аюулгүйн зөвлөл, Эдийн засаг, нийгмийн зөвлөл гэх мэт

